

Kortperiodisk sysselsättningsstatistik 2005

AM0201

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning.....	4
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider.....	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Svarsbortfall.....	8
2.2.5	Bearbetning.....	9
2.2.6	Modellantaganden.....	9

2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid.....	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	9
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer.....	10
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	11

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Sysselsättning, nationellt och regionalt

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Kortperiodisk sysselsättningsstatistik ingår i Sveriges officiella statistik.

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Fredrik Rahm
Telefon: 019-17 65 97
Telefax: 019-17 67 51
E-post: Fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Fredrik Rahm
Telefon: 019-17 65 97
Telefax: 019-17 67 51
E-post: Fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och SCB:s föreskrifter, SCB-FS 1992:28, samt SCB:s föreskrifter SCB-FS 2000:26 för den offentliga delen.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

A.8 Gallringsföreskrifter

Enkäter arkiveras i två år efter avslutad produktionsomgång och gallras därefter under förutsättning att registret är arkiverat.

A.9 EU-reglering

I maj 1998 beslöt EU om en förordning (1165/98) angående bl.a. den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken, Short Term Statistics. Denna reglerar statistiken fr.o.m. 1999.

A.10 Syfte och historik

Syftet med den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken är främst att snabbt indikera förändringar av antalet anställda på detaljerad näringsgrensnivå. Ett annat syfte är att presentera sysselsättningsuppgifter över hela arbetsmarknaden fördelat på län. Undersökningen informerar också om aktuella företagsanknutna variabler såsom frånvaro och personalomsättning. Undersökningen omfattade tidigare dels en månadsstatistik över löner och sysselsättning för industriarbetare, dels fyra kvartalsundersökningar över sysselsättning för andra näringsgrenar inom den privata sektorn. Bristande täckning av den privata sektorn samt svårigheter i jämförbarhet avseende variabelinnehåll, mätperioder och definitioner motiverade en omläggning av statistiken till en enda undersökning avseende den privata sektorn. Denna omläggning genomfördes 1989.

Undersökningen utökades 1996 att omfatta även offentlig sektor och var då en totalundersökning av statlig, kommunal och landstingssektorn. Under 2001 lades undersökningsdesignen för offentlig sektor om och genomfördes på ett urval av arbetsställen. Det visade sig dock att resultaten från denna undersökning ej var tillförlitliga på grund av kvalitetsbrister i urvalsramen. Därför har en parallell totalräknad undersökning per juridisk enhet utgjort underlag för den redovisade statistiken.

A.11 Statistikanvändning

Huvudkonsumenter av statistiken är Närings- och Finansdepartementet,

Konjunkturinstitutet, Riksbanken, Sveriges Kommuner och Landsting samt Arbetsmarknadsstyrelsen. Statistiken utgör även underlag av SCB:s enhet för Nationalräkenskaper som underlag för beräkningar i nationalräkenskaperna samt för Eurostat.

A.12 Uppläggning och genomförande

Samtliga aktiva arbetsställen i Företagsdatabasen (FDB) som har minst en anställd utgör ramen för undersökningen. Uppgifter avseende privat sektor samlas in m.h.a. en postenkät från ett urval av 19 500 arbetsställen. Strata innehållande arbetsställen i privat sektor med 100 eller fler anställda totalundersöks. Även uppgifter avseende den offentliga sektorn samlas in via postenkät, med ett urval på ca 4 100 arbetsställen. Strata innehållande arbetsställen som har 200 eller fler anställda i kommunal- och statlig sektor totalundersöks. I landstingssektorn totalundersöks strata med arbetsställen med 150 eller fler anställda.

Insamling av uppgifter från arbetsställen tillhörande totalundersökta strata sker för kvartalets alla tre månader medan resterande del av urvalet delas upp i tre delar vilka svarar för var sin månad i kvartalet. Referensdag är den mittersta onsdagen i månaden och publicering sker ca. sex veckor efter kvartalets slut.

A.13 Internationell rapportering

Statistiken är en del Eurostats program Short Term Statistics och hit redovisas kvartalsvis uppgifter från undersökningen.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Från och med andra kvartalet 2006 införs en förändring i undersökningen vilket medför att fördelningen av urvalet kommer att förändras. Gränsen för vilka strata som totalundersöks kommer att anpassas efter strukturen på branschen, även storleksklassindelningen kommer att anpassas. Dessutom kommer undersökningen avseende offentlig sektor att ändras till att endast omfatta variabeln *sjukfrånvarande*. Undersökningsobjekt kommer för offentlig sektor också att ändras till att vara juridisk enhet i stället för arbetsställe. Undersökningen kommer också att under 2006 erbjuda elektronisk insamling.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Huvudsyftet med den företagsbaserade undersökningen är dels att med hög precision snabbt indikera förändringar av antalet anställda på detaljerad näringsgrensnivå, dels att kunna redovisa företagsanknutna variabler såsom sjukfrånvaro och personalomsättning. Ett annat syfte är att presentera sysselsättningsuppgifter för hela arbetsmarknaden fördelat på län.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken redovisar skattade värden på totaler. De variabler som mäts är antalet anställda, antalet frånvarande samt personalomsättningen. Redovisningen sker efter sektorer, näringsgren, storleksklass, län och kön.

1.1.1 Objekt och population

Privat sektor: Målobjekt är arbetsställe. Arbetsställe definieras som varje adress, fastighet eller grupp av närliggande fastigheter där företaget bedriver verksamhet. Alla företag har minst ett arbetsställe. Rampopulationen utgörs av de arbetsställen inom privat sektor som har någon anställd enligt Företagsdatabasen (FDB). Målpopulationen utgörs av arbetsställen som bedriver verksamhet. Med privat sektor avses enskilda firmor, enkelt bolag, handelsbolag, kommanditbolag, aktiebolag, ekonomiska- och ideella föreningar och stiftelser. Offentligt ägda aktiebolag, affärsverken och riksbanken förs dessutom hit.

Branschen transport, magasinering och kommunikationer (SNI I) redovisas exklusive ombordanställda i utrikes och kustsjöfart registrerade i Sverige.

Offentlig sektor: Målobjekt är arbetsställe. Rampopulationen utgörs av arbetsställen inom kommuner, landsting och statliga myndigheter som har någon anställd enligt FDB.

1.1.2 Variabler

Anställda *Antalet anställda totalt* vid mättillfället inom samtliga sektorer avser personer (inkl deltid- och visstidsanställda) som var anställda en angiven dag under undersökningsperioden. Som anställda räknas även personer som vid mättillfället inte var i tjänst på grund av arbetstidens förläggning, sjukdom, semester, tjänstledighet eller dylikt. Verksamma ägare i aktiebolag är inkluderade. En anställd som har anställning vid flera olika arbetsställen räknas flera gånger. Om en anställd däremot har flera tjänster inom samma arbetsställe räknas denne bara en gång.

Antalet visstidsanställda vid mättillfället avser personer (såväl heltids- som deltidanställda) som anställts för viss period eller visst uppdrag (t ex semestervikarier). Undantagna är exempelvis personer i arbetspraktik.

Frånvarande

Frånvaron redovisas efter tre frånvaroorsaker:

a) sjukdom

b) semester

c) övrig frånvaro som kan vara semesterlönegrundande- eller ej semesterlönegrundande frånvaro. Hit räknas ledighet med havandeskaps- eller föräldrapening, ledighet för smittbärare, ledighet för viss utbildning enligt studiestödsla-

gen, facklig utbildning, militär repetitionsutbildning, civilförsvarsutbildning, permittering kompensationsledighet, militär grundutbildning, semesterpermittering och arbetskonflikt.

Nyanställda

Totalt antal anställda som har anställts vid arbetsstället under månaden.

Avgångna

Totalt antal anställda som har lämnat arbetsstället efter uppsägning eller på egen begäran under månaden.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattade värden på totaler och andelar.

Totaler skattas med:

$$\hat{Y}_q = \sum_h \frac{N_h}{m_h} \sum_j^{m_h} w_{hj} y_{hj}^*$$

där

q = redovisningsgrupp, h = stratum, H = antal stratum

N_h = antal objekt i bruttopopulationen

m_h = antal objekt som svarat inklusive objekt som ej tillhör undersökningspopulationen

$y_{hj}^* = y_{hj}$ om objekt j tillhör redovisningsgrupp q , 0 annars

w_{hj} = kalibreringsvikt

Personalomsättningen redovisas som en total för antalet nyanställda och avgångna medarbetare. För arbetsställen som redovisar uppgifter för endast en månad i kvartalet betyder detta att dessa uppgifter räknas upp för att utgöra en kvartalstotal.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Skattningarna redovisas för olika gruppindelningar. Dessa definieras av arbetsställets sektortillhörighet, näringsgren (enligt SNI), storleksklass och län. Variabeln anställda kan brytas ned på anställningsform.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser hela kvartalet.

1.2. Fullständighet

Undersökningen belyser en viktig aspekt av sysselsättning nämligen uppdelningen mellan tillsvidare- och visstidsanställda tillsammans med kön. Det finns intresse av att se på sjukfrånvaro från företagets perspektiv som tas fram i undersökningen. Personalomsättningsmättet uppdelat på anställningsform har

visat sig vara en viktig konjunktur indikator. Det är inte möjligt med dagens utformning att ta fram arbetslöshetstal eller sysselsättningsgrad från undersökningen.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

En osäkerhetskälla för undersökningen inom den privata sektorn är att den är baserad på urval. För skattningar av totaler är den relativa osäkerhetsmarginalen cirka 1 procent. För skattningar av totaler i redovisningsgrupper, t.ex. näringsgrenar, är det en spridning på den relativa osäkerhetsmarginalen upp till cirka 20 procent.

2.2 Osäkerhetskällor

Frånvarouppgifterna inom byggindustrin i den privata sektorn bör tolkas med viss försiktighet, då bortfallet är stort för denna fråga i arbetsställen med 100 anställda eller fler.

2.2.1 Urval

Urvalsramen skapades ur FDB i mars och består av arbetsställen/enheter som där är registrerade som aktiva och som har någon anställd. Den urvalsmetod som används ger ett obundet slumpmässigt urval (OSU) av arbetsställen inom strata.

Rampopulationen stratifieras efter näringsgren och storleksklass.

Insamling av uppgifter sker med hjälp av blanketter som sänds ut och samlas in varje kvartal.

I undersökningen för andra och tredje kvartalet år 2005 uppgår kvartalsurvalet för den privata sektorn till ca 19 500 arbetsställen och 4 000 arbetsställen för den offentliga sektorn som allokeras över olika strata. De strata som har fler än 99 anställda inom privat sektor, fler än 149 anställda inom landsting och 199 anställda inom statlig och kommunal sektor totalundersöks. Dessa arbetsställen uppgår till ca 4 000 respektive 660 stycken i antal och ingår i undersökningen varje månad. Övriga arbetsställen fördelas slumpvis i tre delar inom varje stratum där varje tredjedel svarar för en månad vardera i kvartalet. Genom att tredela urvalet speglas kvartalet bättre än om endast en månad i kvartalet undersöks.

Stratifiering görs enligt följande.

Privat sektor

Näringsgrenar: SNI 01–93.

Storleksklasser:

Storleksklass	Antal anställda
2	1 – 4
3	5 – 9

4	10 – 49
6	50 – 99
7	100 –

Offentlig sektor

Näringsgrenar: SNI 01–93.

Storleksklasser:

Storleksklass	Antal anställda
1*	1 –199
2	200–

* Fler indelningar finns inom vissa branscher utifrån en optimal allokering av urvalet.

2.2.2 Ramtäckning

Mellan tidpunkten då urvalsramen upprättas och undersökningsperioderna sker fortlöpande förändringar av företag och arbetsställen. Arbetsställen nybildas, slås samman, delas eller upphör helt. Den dynamiska undersökningspopulationen överensstämmer inte helt med målpopulationen, varför täckningsfel uppstår. Ytterligare en orsak till täckningsfel är eftersläpningen i uppdateringen av urvalsramen. I statistiken medför detta en mindre underskattning i nivåerna av antalet anställda medan påverkan på förändringsskattningarna torde vara liten. För att kompensera för undertäckningen dras ett nytt urval halvårsvis.

Tidpunkten för urvalsdragning är i augusti avseende kvartal 4 samma år och kvartal 1 påföljande år, och i mars avseende kvartal 2 och 3 samma år.

Övertäckningen inom den privata sektorn uppgick under andra kvartalet 2005 till ca 4,4 procent. Motsvarande siffra för den offentliga sektorn var ca 6,3 procent.

2.2.3 Mätning

För de utvalda arbetsställena insamlas uppgifter om de ovan nämnda variablerna under en angiven arbetsdag i mät månaden med hjälp av en postenkät. Den angivna arbetsdagen är alltid onsdagen i mitten av mät månaden.

Som i alla undersökningar med postenkäter kan felaktiga svar på frågorna förekomma på grund av missförstånd, tidsbrist eller bristande engagemang hos uppgiftslämnaren. En enklare mätfelsstudie avseende industrin har sammanställts avseende första kvartalet 2001.

2.2.4 Svarsbortfall

I den privata sektorns undersökning avseende 2:a kvartalet 2005 uppgick bortfallet till 7,8 procent av de utvalda arbetsställena. Inom offentlig sektor var bortfallet 0 procent för variabeln antalet anställda (detta då totalundersökningen avseende offentlig sektor fortsatt även under 2005 för denna variabel) och för frånvarovariablerna och personalomsättningen 9,6 procent. Bortfallet redovisas med avseende på ej inkomna blanketter vilket inte är det samma som antalet

arbetsställen.

Åtgärder för att minska bortfallet är utsändning av tack- och påminnelsekort, påminnelsebrev samt därefter telefonpåminnelser. Uppgiftslämnarplikt föreligger för samtliga urvalsobjekt inom alla sektorer.

För att kompensera för eventuella effekter av bortfallet används kalibrering vid estimationen. Metoden innebär i korthet att uppräkningsvikterna justeras så att de får den egenskapen att kända totaler kan återskapas. För de arbetsställen som ingår i undersökningen varje månad används medelvärdet av de inkomna svaren då bortfall förekommer på enskilda månader.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel uppkommer t.ex. i samband med skanning och granskning. Dessa fel bedöms som små. Inkomna enkäter genomgår en manuell förgranskning innan skanning. När uppgifterna har skannats sker automatiskt en maskinell granskning där materialet genomgår ett bakomliggande kontrollprogram. Cirka 10 procent av enkäterna brukar innehålla uppgifter som inte uppfyller kontrollprogrammets krav. Vid behov telefonkontaktas uppgiftslämnaren. Innan materialet räknas upp till totaler granskas arbetsställen med extremvärden via grafisk granskning.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga modellantaganden är aktuella.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Datorprogrammet CLAN används för beräkning av osäkerhetsmarginaler. Av utrymmesskäl anges inte osäkerhetsmått för alla skattningar i den publicerade statistiken.

De redovisade osäkerhetsmåten definieras som:

1.96 * (skattningens medelfel)

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningsfrekvens är månadsvis och kvartalsvis. Publiceringsfrekvensen är kvartalsvis.

3.2 Framställningstid

Publicering sker cirka 6 veckor efter mätkvartalets utgång.

3.3 Punktlighet

Undersökningen framställs enligt publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

De kvartalsvisa undersökningarna inom privat sektor har genomförts med samma definitioner och metodik alltsedan starten 1989. Det som har påverkats är statistiken som är fördelad på näringsgren i och med omläggningen till SNI 92

från och med 1:a kvartalet 1995. Fr. o. m. 1:a kvartalet 1996 har statistiken utökats med en totalundersökning av den offentliga sektorn. Fr. o. m. 1:a kvartalet 1997 infördes en ny urvalsdesign på privat sektor som sedermera byttes tillbaka till den gamla, vilket påverkar precisionen i förändringsskattningarna på fin branschnivå under 1997 och 1998. En ny estimator infördes första kvartalet 1999 för den privata sektorn, vilket påverkar nivåskattningarna. Fr.o.m. 3:e kvartalet 2000 infördes en ny urvalsdesign för att möjliggöra månadsstatistik samt att estimeras medelfelet på ett mera korrekt sätt än tidigare. Fr. o.m 1:a kvartalet 2003 har en omläggning skett från SNI 92 till SNI 2002, vilket innebär en förändring främst inom bransch N och M.

Fr.o.m. 1:a kvartalet 2001 genomförs undersökningen av den offentliga sektorn med arbetsställeurval. För att kunna länka totalundersökningen med den nya urvalsundersökningen fortsatte totalundersökningen även under år 2001. Då skattningarna för urvalsundersökningen på offentlig sektor visade sig vara alltför osäkra har siffrorna avseende den undersökningen ännu ej publicerats. Under 2002 till 2005 har totalundersökningen fortsatt och skattningarna från denna är de siffror som är publicerade avseende variabeln antal anställda.

Tidpunkten för urvalsdragningen tidigare lades med ett kvartal fr.o.m kvartal 4 2001. Detta kan innebära en viss nivåskillnad i skattningarna eftersom att undertäckningens storlek påverkades.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken redovisas enligt branschstandard SNI 2002 på två siffernivå. SNI 2002 har som bas EU:s näringsgrensstandard NACE rev. 1 (NACE = Nomenclature Générale des Activités dans les Communautés Européennes.). Även den regionala indelningen är anpassad efter EU:s NUTS standard. Uppgifter om antalet anställda lämnas till Eurostat varje kvartal via undersökningen Short Term Statistics (STS). Jämförbara uppgifter lämnas även av andra medlemsländer inom EU.

Vad det gäller sektorindelning följer undersökningen den standard som används på SCB för arbetsmarknadsstatistik.

Olikheter kan finnas i populationsavgränsningar som gör att det uppstår svårigheter att jämföra andra variabler trots samma branschindelning.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Månatlig sysselsättningsstatistik redovisas för hela arbetsmarknaden i arbeidskraftsundersökningarna (AKU). En annan viktig källa är den årliga registerbaserade sysselsättningsstatistiken (RAMS). Dessa undersökningar är inte direkt jämförbara med den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken (KS), huvudsakligen beroende på skillnader i undersökningsmetod, definitioner och mättidpunkt. För vidare information angående skillnaden mot AKU, se Bakgrundsfakta 2003:3 – en fortsatt jämförelse mellan AKU och KS.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Förutom Statistiskt meddelande (SM) finns en sysselsättningstabell och en sjukfrånvarotabell som publiceras i Statistisk årsbok (SÅ). I Sveriges Statistiska databaser finns kvartalsvisa uppgifter för sysselsättningen och för sjukfrånvaron.

5.2 Presentation

Se SM:et

5.3 Dokumentation

Dokumentation avseende undersökningen finns publicerad i Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken, 1992:6.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Tabellfilerna för årgångarna 1989-1994 är arkiverade i sin helhet vid Riksarkivet. Resterande årsfiler finns lagrade i PC-miljön. Forskare, utredare m.fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat material för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Kontaktperson: Fredrik Rahm NA/FRS, telefon 019 - 17 65 97